

HE LLEGIT
NO SÉ ON

EVA
PIQUER

A la recerca del germà perdut

Ibrahima Balde va arribar a Europa sense voler arribar-hi i sense haver aconseguit el que perseguia quan va sortir de Guinea

Fronteres, deserts, oceans, màfies, esperança, impotència

Un dia, l'Ibrahima es desperta a les sis del matí i s'adona que el seu pare encara dorm. "Pare, ja és el matí, normalment tu em despertes, però avui no m'has despertat". El pare no li respon. "Li vaig posar la mà sota la barbata i va ser com tocar glaç. Li vaig tocar tot el cos. Tot glaç". El fill insisteix: "Pare, ja és de matí, tu em despertes sempre, però avui no m'has despertat".

L'escena de la mort del pare és la primera d'un seguit d'escenes que et deixen glaçat per poca sang que et corri per les venes. Orfe de pare, l'Ibrahima necessita diners per anar a reunir-se amb la seva mare i els seus germans petits: dues nenes, la Fatumata Binta i la Rouguiatou, i un nen, l'Alhassane: el germanet que dona títol al llibre. La mare ven dues vaques, dona a l'Ibrahima els nou-cents mil francs guineans (uns noranta euros) i ell entén que s'ha d'espavilar per fer créixer aquells diners. Decideix que se n'anirà: de Conakry a Libèria. Algú li ha dit que a Libèria és més fàcil trobar alguna feina per a un nen. "Crec que va ser també per això que la vaig escollir, tot i que jo ja no era un nen. Tenia tretze anys".

Germanet (Blackie Books, traducció del basc de Pau Joan Hernández) narra la història d'Ibrahima Balde, un noi nascut a Guinea el 1994 que va arribar al País Basc l'octubre del 2018. Un noi que va arribar a Europa sense voler venir a Europa. Ell el que volia era trobar el seu germà petit, l'Alhassane. El seu pare li havia deixat el següent encàrrec: "Ibrahima, tu intenta fer tot el que puguis perquè l'Alhassane continuï estudiant". Però un dia l'Alhassane

IBRAHIMA BALDE

SUSA ARGITALETXEA / BLACKIE BOOKS

no va dir res a ningú i se'n va anar de casa. Se'n va anar a Líbia amb la intenció, ell sí, d'arribar a Europa. Amb l'esperança que a Europa hi hagués futur. L'últim cop que l'Ibrahima hi va parlar, el seu germà era en un camp de refugiats, esperant una oportunitat per travessar el mar.

A la recerca del germanet, Ibrahima Balde va creuar el Sàhara i l'Estret, va patir fam i set i dolor, va caure a mans de màfies que actuen amb una impunitat esfereïdora. Al cap de tres anys va arribar a Europa, concretament a Irun. Allà va conèixer el periodista i bertsolari Amets Arzallus, que és qui ha transcrit l'odissea de l'Ibrahima. Ell no l'hauria pogut escriure perquè no va tenir temps per aprendre a escriure. Arzallus ha intentat traslladar al paper la seva manera de parlar, tan especial. "Té una lògica, una sintaxi, una poètica particulars -explica Arzallus-. Una intuïció per mesurar la llargada dels silencis, el pesit d'una tradició oral".

La faixa de *Germanet* diu que aquest llibre s'ha convertit en el més llegit a Euskadi i s'ha traduït a vuit idiomes. També diu que ara l'Ibrahima viu a Madrid, on

treballa de mecànic. Amb els drets d'autor paga l'escola de les germanes i el pis de la mare. El setembre del 2019, el mateix dia que entrava a impremta la versió original del llibre, el seu narrador i protagonista va rebre una notificació de comissaria: li denegaven el dret d'asil.

"Jo m'estimava molt aquell petit. Era l'únic objectiu de la meua vida: trobar aquell nen, protegir aquell nen, ajudar aquell nen en els estudis. Perquè tenia els ulls desperts i era un nen". L'Ibrahima ho va intentar amb tots els àtoms del seu cos, però la cosa no va tenir un final feliç. I se'n sent culpable. Perquè es va comprometre a ajudar l'Alhassane amb els estudis i no se'n va sortir. Perquè no va poder evitar que el seu germà se n'anés. Perquè no el va trobar viu.

¿Com és que no va tornar a casa, si Europa no era el seu destí? El sentiment de culpa hi té molt a veure. "No em mereixo que els ulls de la meua mare em mirin", diu ell. Se'n poden repartir moltes, de culpes, en aquesta història tris-tíssima. Però si una cosa queda clara és que l'Ibrahima, i tots els ibrahimes del món, només en són víctimes. ♦♦

MINÚCIES
JORDI LLOVET

Les mancances de la nova llei d'educació

Ja portem vuit plans d'educació d'ençà que la democràcia va ser restaurada al país, i encara no tenim un pla que es preocupi de formar els estudiants amb una mica de solvència. Com es deia sovint dels mals governs: "Endavant, endavant, sense idea i sense plan".

La nostra idea és que ja n'hi havia prou amb els dos batxillerats, de lletres i ciències, que hi havia decennis enrere. És possible que el mal resultat de molts estudiants que no són capaços d'entendre una sèrie de matèries hagi portat els polítics a inventar-se fins a quatre, cinc de fet, itineraris per satisfer la insolència de molts joves que farien bé de deixar els estudis després de l'ESO i aprendre un ofici. La universitat ja no és cap garantia de solvència econòmica.

Ideologia neoliberal

En termes generals, la nova llei obeeix a una ideologia neoliberal, en la qual sempre predominaran els ensenyaments superficials i, cosa que és pitjor, massa especialitzats. Si un hom pogués, faria un pla d'estudis en què tothom hauria d'estudiar només cinc o sis coses bàsiques: matemàtiques, filosofia, literatura, música, història política i de les religions, llatí i civisme. De fet, les llengües modernes es podrien suprimir perfectament (anatema!) doblant els crèdits de la literatura corresponent, que és on es troba la llengua en més o menys perfecte funcionament: grans escriptors del món sencer van aprendre la llengua escoltant, parlant i llegint, no estudiant les subtileses inútils que ara cal aprendre a l'ESO i al batxillerat. Potser ni Joanot Martorell ni Cervantes no sabien què era un zeugma o una lítote, però van fer servir aquestes figures retòriques perquè la llengua parlada ja les porta.

En la nova llei les llengües clàssiques són optatives, com ho és per desgràcia la literatura universal, que ensenya, de passada, la història nacional de països molt diferents, i amb ella la *diversitat*, element de la més gran importància per entendre el món actual. Per què s'ha d'impartir una assignatura que es diu *empresa i disseny de models de negocis*? ¿És que som a Esade o a l'iese? No: som a l'etapa en què tota persona molt jove ha de rebre els fonaments no solament per cursar una carrera, sinó també per convertir-se en un ciutadà responsable dins el bigarrat univers de la ciutat, la societat i els pobles. ♦♦

AIXÒ NO CAL DIR-HO

Astèrix a la perifèria

Aquest cop l'Astèrix viatja a la perifèria de veritat. El lloc on ningú vol anar. La terra desconeguda, sospitosa i menystinguda per la metròpoli. És passat el Danubi, i continua més enllà del Don. És el país on viuen els sàrmates i els escites. Gent perillosa que es vesteix amb la pell dels seus enemics. A una de les seves regions, Homer l'anomenava la terra dels cimmericis, un nom que Robert E. Howard va ressuscitar per a la literatura *pulp* del segle XX en donar vida a Conan el Bàrbar, de qui Laertes acaba de publicar una antologia de relats en català.

A l'aventura d'ara, l'Astèrix, l'Obèlix i el druida Panoràmix es veuen arrossegats a la recerca del griu, una criatura mai no vista ni pels gals ni pels romans. Els grecs ja sabien, però -ho va dir Heròdot-, que aquesta bèstia fantàstica

és la guardiana de l'or. Entre la gent que es diu civilitzada la llegenda dibuixa els escites amb una barreja de sang humana i d'or màgic. Certament, l'art d'aquests pastors nòmades de les estepes constitueix un extraordinari tresor de peces d'or. Es diu que el mític toisó que va portar els argonautes fins a un extrem de la mar Negra era la pell de xai que els buscadors de palletes d'or feien servir per filtrar l'aigua dels rius a la Còlquida (la Cimmèria d'abans i la Geòrgia d'avui). També és cert que el seu nom està condemnat per les atrocitats. De Tomiris, reina dels massagetes, es diu que quan va derrotar el persa Cir el Gran el va fer decapitar per banyar el seu cap en un odre ple de sang humana.

Astèrix i el griu és, potser, l'àlbum més fascinant d'aquest personatge des

que va deixar de dibuixar-lo Uderzo o, encara més, des que va morir Goscinny. L'enginy de Goscinny és irremplaçable, i com que Ferri i Conrad, els nous autors, ho saben, ni es plantegen imitar-lo. Van a una altra cosa. Van a l'atmosfera, al paisatge, a plasmar la passió per l'aventura. Tot allò que era estretor i foscor a *Els llorers del Cèsar* (un dels àlbums de Goscinny i Uderzo més penetrants i tortuosos), aquí és ample i blanc. Però d'un blanc ominós, igual que el blanc de la balena Moby Dick i el de les muntanyes de la follia de Lovecraft. Tot l'Ovidi de l'exili (quan es demana si hi ha alguna cosa més horrible que els rius d'Escità en una terra deixada de tothom i sempre coberta de neu), batega a les vinyetes d'aquest àlbum. ♦♦

JAVIER
PÉREZ
ANDÚJAR

